

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iudicij vniuersitatis Et Cleri Coloniensis, aduersus
calumnias Philippi Melanthonis, Martini Buceri,
Oldendorpij, & eorum asseclarum, defensio**

Billick, Eberhard

Parisiis, 1545

Iudicij Vniversitatis Et Cleri Coloniensis, Aduersus calumnias Philippi Melanthonis, Martini Buceri, Oldendorpij, & eorum asseclarum, defensio, cum diligenti explicatione materiarum controuersarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29474

DEDICATORIA.

timemus ne inferorum quidem portas. Deus opt. Max. vos
vestrumque populum, ac totā ciuitatem in sacro sancta sua
fide, veterique pietate & religione ad nominis sui splēdo-
rem in perpetuum conseruet.

Valete, xvi. Calend. Aprilis. Anno 1545.

IVDICII VNIVERSITA-
TIS ET CLERI COLONIENSIS, AD-
uersus calumnias Philippī Melanthonis, Martini Buceri,
Oldendorpū, & eorum affectuarum, defensio, cum di-
ligenti explicatione materialium
controversarum.

M AIORE s nostri, quorum studio, dili-
gētia & labore ecclesia sancta catholica
a Christo fundata, ab apostolis verō
plantata hucusque propagata est atq; in
fide retenta, quoties hæresim aliquam
dolo serpentis antiqui in ecclesiā irre-
pūsse animaduerterunt, arrepto statim
gladio spiritus, quod est verbum dei, pro castris fidelium,
pro domo Dei & ipsius legibus sese murū atq; vallū aduer-
sarii obiicere nō dubitabāt: nihil enim tā indignū pietate
sua censebat, quā pietatē ipsam nō protinus tueri ac defen-
dere: memores illius quod tā strenua, tāque graui obtesta-
tione doctor ille gētiū in fide & veritate apostolus Paulus
extremo cursus sui tēpore a Timotheo suo exigit, scribens
in epistola posteriori: Testificor corā deo, & Iesu Christo,
qui iudicaturus est viuos & mortuos, per aduentū ipsius, &
regnū eius, prēdica verbū, insta opportunē, importunē, ar-
gue, obsecra, increpa, in oī patientia & doctrina: erit enim
tēpus cū sanā doctrinā non sustinebūt, sed ad suā desideria
coacerabūt sibi magistros prurientes auribus, & a veritate
quidē auditū auertēt, ad fabulas autē cōvertētur: Tu verō
vigila, in oībus labora, opūs fac Euāgelistę &c. quę pfecto
tremēda est obtestatio, si nō parū est admoneri per omni-
potētem Deum, per filiū eius dominum Iesum Christum,
per iudicium & regnū eius &c. quę omnia Apostolus pro
grege

JUDICI VNIVERA ET CLERI COLON.

grege dominico sollicitus Timotheo, quē successorem destinauerat cogitanda proponit. Nimirum intelligebant patres illi iam ad se, qui ita Timotheo succedere debebant sicut ille Paulo, obtestationem illam pertinere, sibiique dictum, & eorū singulis, Testificor coram Deo, & Iesu Christo, qui iudicaturus est viuos & mortuos, prædicta, insta, argue, &c. potissimum vero ubi cerneret adesse tempus de quo ibidem prædixerat, quando sanam doctrinam non sustinerent homines. Nihil enim æque iuuat conatus hereticorum atque negligentia & taciturnitas, eorum, ad quos pertinet & vera docere, & doctrinam aduersus oppugnatores sedulo tueri. Ad quorum exemplū cum celebris Academia, & Clerus Agrippinensis Coloniae, eodem quo Patres illi consilio, volentes venienti occurrere morbo, Iudicium suum plane orthodoxum atque catholicū, tam simpliciter quam Christianissimè pronunciassent, aduersus libellum Martini Buceri, non magnum quidem, sed tamen infandis heresisibus respersum, quem pro defensione vocationis suae ad Bonnam, doctrinæque ibidē prædictæ euangelauerat. Mox quidam veritatis & sanæ doctrinæ secundum apostolicum vaticinium prorsus impatientes, ubi errorum suum agnoscere & emendare debuerant, in furorem versi, Iudicium illud quod tanquam morbo pharmacum erat adhibitum, omnium conuiciorum genere dilacerare, insepararique sunt adorti. In quibus fuere Philippus Melathon, Martinus Bucerus, Iohannes Oldedorpius, Ioannes Dracconites, Iohannes Meynertztagius, olim Fraciscanus, nunc Casarius, alienorum scriptorum supplicator: & nescio qui alij prurientium aurum magistri. Obtinet autem primas Bucerus & Melanthon: quorum hic rhetoricatur magis quam rem attingat, ille nihil aliud quam sophisticatur, ceteri sicut catuli solent, Molossis suis collatrant tantummodo. Ob id risu nobis & miseratione digniores visi, quam confutatione. Quāquam autem poteramus latratus eorum omnium aure surda præterire, ac contemnere, & non dignari rabiosos & insanos scriptores villo responso, mari me cū sit cuiuis vel mediocriter in sacris versato luce magis perspicuum, eos rodere Iudicium illud, non conuelle, aut expugnare, atque adeò nullam respōdendi necessitate.

CONTRA HAERETIC. DEFENSIO.

gatem nobis imponere. Tamen ne videantur sibi, tot latribus aliquid præstisſe, aut longius progrederiatur non refusa impietas, non inutile putauit futurum, vt & iudicium illud à calumniis perfidorum vindicaretur, & vera orthodoxaque Ecclesie fides hoc ipso iudicio exposita, pluribus affereretur, defendentereturque. Cæterū diu speraueram doctum aliquem, qui nullis negotiis impediretur, quales habet Colonia plurimos (qui si vellēt, possent facillime quod res exigere videtur, præstare) vltro hoc operè assumpturū, dignisque modis, & haereticos homines, & causam Ecclesie tractaturum. Quando autem elapsò iam integro anno, neminem videam qui prodeat, aut velit cum impudentibus & mendacibus impostoribus agere, aut sentinam hanc exhaustire, ipse tandem, licet frequentius cogerer domi absente, assiduisque insuper occupationibus grauerer, rem invocato Deo, sum aggressus. Quod mihi licere ob id existimo, quod simul concilio Delectorum, qui iudicium oppugnatum conscriperunt, admotus fuerim, consiliorum eorum omnium particeps.

Nec arbitris optime lector, me conflictum hunc molestum sanè & insuauem, aliam ob causam assumere, nisi pro Christi gloria illustranda, pro domo eius quæ est Ecclesia, in qua viuit, regnat & imperat, & dominus eius thesauros, quæ sunt salutifera Christi sacramenta, doctrina item celestis præceptorum, & credendorum, traditiones Apostolicæ, facti Canonis, cæremoniæ & cultus Dei, quæ omnia aduersarij diripere certant, ab iniuria perfidorum vindicandis, pro salute animarum omnium, ad confitmandos animos piorum, ad stabiliendos pedes lubriciter nutratiū, reuocandosque ab errore, quos heretici misere seduxerunt. Quæ solè & certè causæ, (quid libertatia de nobis homines malevoli calumniaturi sint) me ad scribendum impulerunt.

Nec expecto pro hoc labore præmium ab hominibus ullum, non pecunias, non honores, nō gloriolas vanas: sed tatum non leuia pericula, multum laborum & sumptuum, inuidiam malorum, calumnias, maledictiones, obtrectationes, quæ omnia propter eum qui dixit, & pater meus qui est in cœlis reddet vobis. & perfero libenter, & cōtemno. Et ne nomen quidem adscriptissimum, cōtentus Deo nos esse cognitos,

*Propositū
authoris.*

cognitos, si licuisset absque prava suspitione reticere, & non vñque adeo aduersarij calumniarentur, nos timere lucem, quærere tenebras, subterfugere certamen, & meus, scilicet esse, non humilitatis, quod à nominum ostentatione abstinemus: Cum simus monachi, non glorioſi thralones: Christiani, non sophista: veritatis, nō vanitatis sectatores, & in eum intenti, qui suos cognoscit, & vocat ex nomine, qui dixit: Gaudete quia nomina vestra scripta sunt in libro vita, cui soli cupimus operam nostrā cum primis commendataam. Si non meretur hic animus reprehensionem, si studium istud pium est & Christiano homine dignum, si sunt damnatae & pernicioſa hæreses quas impugno, denique si per nouitiam ista dogmata, Ecclesia graueriter pericitatur, faue Christiane & pie lector, conatibus meis, & noli aut odioſe criminari, aut temere iudicare, que vel non intelligis, vel palato tuo desipiunt. Non est enim cuius homini idem sapor. Suauis est plurimis panis mendacij, quem noli à nobis expectare, nec enim porrigitus, sed tantum veritatem, malis quidem & peruersis hominibus amaram, at bonis lacte & melle suauorem, auróque & topazio chariorem.

*¶ In libri
bri.*

Primum igitur statuemus iudicium ipsum, quod succinctas quidem & breues, sed verissimas sententias continet. Cui mox aduersariorum responſionem ſupponemus, quo veritas per contradictiones clarius cognoscatur & elucet. Que utrīsq; extra cauſam dicūtur, qualia ſunt in Philippo plurima parerga, aut ſunt eiusmodi quæ à nobis dici poterant, vt nihil faciant contra nos, nō fuit viſum opera & pretium inſerere. Sed ea tantum quæ ad praesentem controverſiam proprie pertinēt, in quibus ſeſe obiciunt nobis. Tantum in Philippo responſionis ordinem tralponimus, quod necesse erat facere vt ſuo quæque contradictiones loco ſtanterentur. Philippus enim, vt non ſequitur iudicij, quod oppugnandum fuſce perat, ordinem, ita nullum ordinem feruat: studioſe vt opinor, videlicet, ne lector responſionem facile conferat cum iudicio. Ita ſolent gladiatores quando non feriut, edere ſpectacula quadam, & huic illuc gladios artificioſe ſine verbere circumrotare. Bucrus maiore vaſtricie, quo & plebem facilius ſeduceret, per-

tioribusque

tioribusque imponeret, & nobis plus ficeret negotij, lingua Theutonica, promissa respōtione Latina, scripsit: quā diu vt redderet expectauimus, sed incassum, suo more fellit nos. Ita factum est vt non potuerimus eius respōtio- nem confutare, nisi quæ Theutonica dixisset simul verte- remus, quod molestissimum nobis erat: non ob id solum quod difficile erat in transferēdo aduersario effugere ca- lumniam, sed præcipue quod non duebam hæreticæ con- tentioni tantum operæ impendendum. Sed pro veritatis defensione respondendum erat, quacūque tandem ille lin- gua scripsisset. Iccirco saltem illa quæ ad rem conferre vi- debantur, ceteris omissis, trāstulimus, ea fide quam ne ipse quidem calumniatur. Collatis ad hunc modum pugnanti- bus locis, subiigitur nostra excusio, ad normā verbi Dei, & scripturā sanctis viris diuinitus olim (vt ait Apostolus) inspiratam, quæ utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, vt perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instruētus. *2. Timoth. 3.* Omnis enim his partibus scripturæ nobis in hac discus- sione est opus. Ad docendum quidem in fide eos qui amo- re veritatis tenentur: ad arguendum verò & conuincēdum errorum & heresum magistros: ad corripiendum pravae vitæ instituta: denique ad erudiendum, per legem præcep- torum & consiliorum ad opera iustitiae. Cur verò? Ut sit perfectus, inquit, homo Dei ad omne opus bonum instruētus. Ecce scopum totius coelestis doctrinæ, ecce illud pro- proper quod Christus factus est: magister noster propter *Scopus do-*
descendit in has scholas, ut doceret nos vias suas. Quas? Ut
fine timore (inquit Lucas) de manibus inimicorum nostro-
rum liberati, seruiamus illi, in sanctitate, & iustitia eorum
ipso, omnibus diebus vitæ nostræ.
A quo scopo, Deus bone, quām procul abducunt aduersarij, quos illi nobis peccatorū horrores, formidinesq; obii- cunt, quos adhuc narrant honorum operum hypocrites. Huc ergo toto spectabimus opusculo, omnemque cogita- tionē & sensus nostros velut in captivitatē redactos, ver- temus in obsequium fidei & bonorum operum, vt nihil praterquam doctrinæ purioris aquam horto Ecclesiarū ri- gando inferamus.

In

In prefationes Buceri & Philippi Melanthoni.

Priusquam vero rem aggrediamur occurrentum nobis est
criminationibus, conuiciis & maledictis, quibus Philippus
& Bucerus passim in suis responsonibus, precipue vero in
præfationibus, Iudicium illud infamant: ne culpam vide-
mur taciturnitate agnoscere.

Philippus tragicie ac grauiter vociferatur *Colonienses di-
cere tantum conuictorum, quantum non una nauis rehat, aduersus
doctrinam veram, aduersus tot Ecclesias Dei, aduersus Republicas
que prebent hospitium, ut ait, eorum Ecclesiæ. Proinde libellum cæ-
set insulsum, maledicuum, perulantem, scurrilem, obscenum, crimi-
nari, calumniari, conuiciari, damnare bonos & innocentes Euange-
lij predicatoros: traducitq; eius authores quas obruant veram Dei
invocationem, defendant idola & viciosos cultus: & idolomania
iterum atque iterum insanis vocibus clamat. Eadem ferè omnia fa-
cit Bucerus, faciunt & alij, & atrociter in Iudicium illud ins-
huntr.*

**Heretici
maledici.** Verum nos talia ab ipsis expectabamus. Nouimus mores
& ingenium hominum, neque nunc primum eorum furor
& maledicentia sit nobis comperta. Antea Lutherus sic in-
famebat & ferebatur in Romanum Pontificem, in Cæ-
sarrem, in Reges, in Episcopos, & omnes ordines Ecclesiæ: à
tali præceptore instituti, quid agerent aliud? Nimur ad
eam aspirant perfectionem, vt sint sicut eorum magister
cui parem in maledicendo hic sol nunquam vidit.

Primum igitur quod queruntur nos dicere conuicta ad-
uersus doctrinam veram, puto nunquam demonstratos,
& tam est à verò alienum, quam sunt ipsi mendacis obru-
ti. At illud quod dicunt nos pronuntiare aduersus tot Ec-
clesias Dei, & Republicas quæ præbent Ecclesiæ eorum
**Contra
quos aga-
tur hoc li-
bro.** hospitium: Testis nobis est Deus, testis etiam hæc cōscien-
tia, quæ dissimulare non nouit, nos nihil aduersus que-
nam piorum hominum scripsisse, qualibet in Republica
versentur: neque enim cum magistratibus aut Principibus
rerum publicarum de ciuilibus nobis est cōtentio: sed con-
hæreticis luctamur, istos perstringimus, & quotquot eni-
professionem ad eliminandam sanctorum patrum doctri-
nam & Ecclesiam Dei peruerterendam assumunt. Nec Eccle-
sias insectamur villas Dei, sed hæreticorum: imo non Ec-
clesias

clesias, sed conciliabula impiorum, synagogas Sathanæ & Antichristi. Una est enim catholica & sancta ecclesia Dei, extra quam, quotquot sunt collectiones, consilia sunt impiorum & cathedræ pestilentiarum. Neque Christiani nominis veritas, neque pietatis vestigium ullum vigeret in nobis, si ne impio quidem diceremus, Impius es. Non enim debent (vel ipso Philippo teste) pīj blasphemias malorum dissimulare, aut ferre ut lupi tam licenter, tamque impune graffentur in ouilia Christi.

Iam qui nobis multitudinem suarum Ecclesiarū iactant & obiiciunt, an putant nos prorsum extintos, & non restare nobis in catholica illa adhuc integras villas Ecclesias? Gratia Deo per Dominum Iesum Christum catholicę ecclesiā sive aedificatorem, custodem, & protectorē, qui sanctam Colonieñ Ecclesiam in sua fide & Religionē, inter tot discrimina, & praeſertim lupis immisſis, seruauit constantem, cum ceteris per totum orbem diffusis Christiani nominis Ecclesias. Etiſ enim aduersarij Nothas quasdam contra veras in Germania exerint, restant tamen adhuc & in istarum medio reliquæ plurimæ nondum extintæ, quæ fidem à maioribus acceptam, velut in captiuitate Babylonica fideliter custodiunt. Sunt & aliae in maxima Germania parte, etiamnum intactæ & florentes Ecclesias, quæ lupos haſtenus à caulis suis fortiter prohibuerunt. Quid memorem Italicas, Hispaniarum, Galliarum, Britannarum, tot insularum, Aethiopum, Indorū, Maurorū, Orientis & Occidentis infinitas & beatas Ecclesias? ad quas sentinæ istius fecerit nondum peruenit.

Quis negat autem (nisi insanus hæreticus) has ipsas quæ à finibus terrarū usque ad fines in eiusdem fidei professione (diversitate morū nō obstante) cōsentient, catholicā Christi ecclesiam cōſtituere? Si enim catholica querenda est, in multis nō in paucis querenda est. At si nos & numero plures, & fide veteri, religioneq; probatores habemus Ecclesias Dei, cur qui nos vetant vera loqui aduersus paucas, sibi permittrint aduersus & plures, & potiores proterne blatre, & suas nänias falsas & impias impudenter ingerere? Cur aduersum veteres & ab apostolorum tempore durantes insurgunt, qui non ferunt ut nouicis istis contradicatur?

Scilicet

Quæ Ecclesia catolica.

Scilicet istis omnia licet, nobis nihil nisi ut muti & infensibiles feramus nos à lupis strangulari & suffocari. Indignum facinus. Quid enim volunt? quid isti sibi arrogant? Quicquid liuoris in buccam venit contra sanctam Ecclesiam catholicam petulanter expuunt; & nobis non permittunt eius defensionem, non ut abstergamus eorum vilenas aspergines? Non ergo contendimus cū Magistratibus aut rebus publicis Christianis, non cū vlla ecclesia Dei, sed pro ecclesia catholica pugnamus, ferimur contra autores sectarū, pernicioſas hærefes taxamus, & vitia quae isti conuitia esse nostra interpretantur.

Sed quæ tandem sunt conuitia de quibus queruntur? an quod mendaces, impostores, seductores, hæreticos, falsarios, sacrilegos, & incestuosos appellauimus? Vtinam non essent: vtinam digna esset querela, libenter sustineremus nos esse falsos: cum tot nominibus prohdolor non nislire ra loqui ipsis efficientibus possimus. Nec pulchriora aderant quæ rebus turpisimis inderetur nomina. Nunquam nobis fabæ dicuntur nuces aut fucus, sed fucus fucus, fabas fabas, ligones ligones appellamus. Conferantur appellationes cum rebus vestris, si non sunt facta vestra nostris vobis atrociora, erimus vani, & falsi, & petulantes, & conuictiosi, & criminatores, vt libet: quales esse nondū per vos possumus.

Sunt qui mollissimis appellationibus palpent hæreticos, fortè laudis aliquid etiam ab aduersariis venantur: lenis est Pighius, Alphonsus adblāditur, & nuper quidam egregie & docte contra eos differens, posteriori editione rhetores facit, quasi de eloquentia sit certamen, aut oratoris boni officio, quos rectiori nomine prius appellaverat hæreticos. Non hic disceptatur cōtra Cicerones, Quintilianos, Eumenios, Libanios de rhetorice præceptis, sed contra hæreticos, quos non est nouum esse literatos. Literatisimi fuerū & eloquētes Paulus Antiochenus Oṛigenis præcep̄cor, Marcion, Tacianus, Acerius, Apollinaris, Julianus item & Celestius, cum quibus B. Augustinus eloquētes, luctatus est, & alij plurimi: quanto eloquentiores, tanto sed nonfideles, magis perniciosi. Non enim literæ, sed fides facit Christianum. Quod si hos appellat patres hæreticos, perfido-

cotta

corruptores & pestes animarum: Cur non & istos propriis & aptis describimus figuris? An sunt isti illis meliores? aut minus male de Ecclesia meriti? Quid queruntur igitur? non pudet esse, & pudet appellari? Quid rumpuntur?

Si expostulandum est, quanto iustius querantur catholici, atrociora lôge nullis suis meritis ab eis perpetrâ, quos & flagitiis suis incessanter & maledictis? Quod si quis velit euidenter cognoscere, dispiciat tantum vtriusque morem, & quid vtrique ab alteris passi regerant contra. Quando vertunt haeretici ades catholicorum Christo sacratas in horrea, monasteria in stabula, altaria subvertunt, proterunt imagines sacras, picturas abradunt, vasâ aureâ, argenteâ, que, & omnem ornatum, ministeriis diuinis consecratum, diripiunt, omniâque prophanan. Catholici hos tales non iniuria, vt opinor, appellât sacrilegos: idem enim leges, idem canones, idem facit consensus totius orbis, fecit idem omnibus seculis ecclesia Dei. Contra verò quando catholici Deo tempora sua consecrant, construunt altaria, vitas sanctorum patrum describunt picturis, statuunt sanctis post egregia pro Christo certamina imagines, seu trophya quedam victoriæ, veneranturque easdem ob memoriam martyris (quem representant) aut ossa & reliquias Deo dignas exosculâtur, Idolomania, Idolomania infanis vocibus haeretici exclamat. Quo iure? quæ leges permittunt? quæ scriptura cogit? quæ est offendio? Quid mali commisere in haereticos catholici? quod est peccatum eorum qui Deum in sanctis quanto possunt pietatis studio venerantur, laudant & predican? Cur quod sacra scriptura in Ethnicos, in falsos deos tonat, in sanctos Dei, in Christianæ pietatis studiosos, inuidia malevolentiaque pleni detorquent? Cur ex virginie matre Dianam, ex Petro nobis Apollinem, ex Paullo Martem, ex cultoribus eorum Druydas, & Vestas & flamines & Salios & idololatras præter causam faciunt? à quibus hoc iudicium patribus acceperunt? quia ratio nisi libido huc impellit? Si nouicij sunt mores isti, & non ab initio nascentis ecclesia ad hæc usque tempora, vbiunque terrarum Christi nomen inuocatum est, durauerunt, si est inuentum nostrum, nos inuadant. Si verò sancti patres morem illum & docuerunt & seruauerunt, si demonstrarunt eum

B esse

esse voluntati Dei. & scripturis consentaneum, quorū nobis
potius quā illis dētem infigunt? Quando sacrosandare.
dēmptoris nostri sacramenta honoratē tractamus, venera-
mur & colimus: quando bāptismatis fontē in nomine do-
mini consecramus, cruce signamus infantes, vngimus quos
yngit sp̄ritus, aut alia diuina mysteria peragimus, ritu quē
patres tradiderunt, rebūisque externis exprimimus, insa-
niunt aduersum nos, & maledicunt benedictionibus no-
stris, irascuntur quod paruulos nostros non vel ad puteum
vel ad R̄ henum, vel Albim lauandos deferimus. Quo iure?
Quo patrum exemplo aut scripturā testimonio? Cōtra ve-
rō quando ipsi cāeremonias bonas eliminant, sacramentis
Dei suam detrahūt maiestatem, & vel indignē tractāt my-
steria, vel abrogant: quando concordiā fastidio ab Ece-
siā vnitate, sanctissimisque patrum traditionibus impie re-
cedunt, schismaticos eos & impios & sectarios appellant
catholici, dicat quis an iniuria? cum idipsum faciant leges,
Canones, apostoli, patres, denique & sacrāe scripturā.

Vtri ergo, catholici an hāretici sunt petulantes, conui-
tiosi, maledici aut scurriles, sepositis paulisper affectibus,
rationeque in mētem reuocata, iudicent qui vtriusque pat-
ris scripta legerūt. Non paramus dīctis excusationem, quā
rebus ipsis respondent, imō rerum atrocitate superan-
tur. Quamuis enim Coloniēses imitati sanctos apostolos,
qui aduersarios veritatis, subinde pseudoapostolos, opera-
rios subdolos transfigurantes se in apostolos Christi, mi-
nistros satanæ, inimicos crucis Christi, canes, lupos, & si-
milibus ad hoc aptis nominibus appellitant, nostri quoque
temporis hāreticos voluerint similiter describere, nōdum
tamen Ecclesiā istis authoribus afflīctę ac vastatę dolores,
nondum crudelitatem factorū, dignis & iustis vocibus sunt
assecuti: iisdem enim eulogis, nec atrocioribus, insignes i-
stos perstrinxerunt, quibus apostoli, quibus patres, quibus
Canones & leges, quibus denique ipsa euangelia vulgares
quosq; hāreticos incessunt. **Quis autē propterea vel male-**
dicos cēseat Coloniēses, vel cōuitiosos magis quā Apostolū
ipsum? Qui veritati resisteant, audierunt à Christo, Vos
ex patre diabolo estis. An erat hoc conuitum? Sic absque
villo conuitio eosdem illos appellat Euangelium, genimini
viperarum

viperarum, generationem prauam & adulteram, lupos rapiaces: Paulus canes appellat, Iohannes Antichristos, Iudas apostolus nubes sine aqua quæ à ventis circumferuntur, & impios, qui Dei nostri gratiam transferant in luxuriam. Irenæus aduersus herefes libro tertio de Iohanne apostolo refert, quod cum vidisset Cerinthum in balneo, fugerit inde non lotus, dicens, quod timeat ne balneum concidat cum intus esset Cerinthus inimicus veritatis. Idem refert Polycarpum Iohannis apostoli discipulum, Marcioni occurrenti sibi & dicenti: Cognosce nos, respodisse: Cognosco te primogenitum Sathanæ. Hilarius Arianos pestes, diabulos, Sathanas & Antichristos appellat. Et si vis nosse quanta libertate in summos monarchas hæresis illius pugnatores elatus sit, lege scriptum eius in Constantium imperatorem: Et leuia tibi videbuntur, quæ Colonienses in futilis istos homines, maioraque ausos dixerunt, ubi & temeritatem & petulantiam sic refellit. Non est (inquit) istud temeritas, sed fides: neque inconsideratio, sed ratio: neque furor sed fiducia &c.

Vide ergo lector, sanctos illos patres non ioco lusisse cum hæreticis, nec adulatos, nec ad blasphematos: sed quod in nobis illi accusant, seueriter infectatos. Quid ni enim latrunculos, fures, publicæ monetæ falsarios, plagiarios, homicidas crucibus, gladiis, flammis, persequimur: & magnos istos animalium occisores palpabimus? Non vilis monetæ, sed doctrinæ sacre falsarios, plagiarios: non qui liberos hominem, sed qui Ecclesiæ filios diabolo vendunt: non fures, sed sacrilegos. Congerunt in nos maledicta & conuictia, sed arte confusa sine veris criminibus: Sunt enim verborum artifices. Nos vero nullo artificio ipsam nudam, ipsam irrefragabilem veritatem absque conuictis proferimus. An conuictum est, latronem appellare latronem? Conuictia erunt si purgabunt criminata. Nulla hæresis tantam permisit malorum licentiam, nulla peccatores tam reddit se-euros, nulla tantam inuexit impietatem, nulla adeo profanavit sacra omnia, aut cultum deum in adeo vastauit. Superiorum temporum hæretici si istis conseruantur, pij videbuntur. Si quidem promotores pietatis videri volebant: quam illi explodunt & irritant. Testantur haec facta

B ij nunquam

JUDICI VNIVER. ET CLERI COLON.

nunquam satis deploranda, testantur euersa tot monasteria & templa, veræ pietatis quondam officinæ, nunc horrea, si non prostibula. Testantur aut contaminata aut abrogata fidei nostræ sacramenta, cæmoniæ irrisæ, cōtempus sanctorum, quæ secura est barbara impietas. Testatur veterum donaria & vasa diuini misterij templis sacrilègè ablata, testatur & incesta monachorum, monacharumque connubia. Negent ista si possunt. Sed non negant, & peccatum suum sicut Sodoma prædicauerunt, noluerunt erubescere. Est ne aliquid adhuc bonorum morum in Ecclesia quod intactum reliquerunt? Et his talibus scilicet, blandiemur? volūt ut arrideamus tantis flagitiis? Arrideant qui possunt, ego non possum. Nec ero propterea aut maledicus, aut petulās, aut cōciosus aut scurrilis magis quam sancti patres, quorum zelum libero spiritu imitabor, & verax ero, & constans, & fidelis impiorum infector, Christique Domini nostri quātum viribus valebo impiger letius. Si quicquam affingunt catholici hæreticis, si non congruunt in eos appellations, si asperius aut aliter quam patres de eis constituerunt, si noua, si sua inuenta, præter scripturarum consuetudinem effulminant, fatebimur hæreticos bono iure de nobis queri & conuictiosos & maledicos, & mendaces nos habendos. Verū sunt omnia nostra dīcta meritis eorum longe inferiora. Ea enim quis assequitur? quæ lingua formare, quod ingenium excogitare poterit, tot talesque maledictionum, execrationum, fulgurum, conuictiorum, calumniarum, irrisiorum, sophismatum, imposturarum, traductionum, & sycophanticarum formas, quot & quales sunt illis in prōpto: quibus si noxios, si male meritos impeterent, ferendum fortassis esset. Nunc vero perstringunt etiam sanctæ & doctrinæ & vitæ ac de republi-
ca Christiana optimè meritos viros, receptos (vt Hilarii verbis vtar) iā in æternā requiem, patres nostros lacescant, & in decreta eorū peruersi irrūpunt: Quod fecisse deliciarum & voluptatis loco habēt. Nobis vero contra, omnia ab ipsis per vim extorta, qui scimus nihil temere nobis aduersum eos excidisse: quod fecimus, necesse adacti fecim⁹, quo res, vt sunt, nobis describeretur, seruata interim cūseritate apostolica modestia. Si dolet appellatio, cur non

dolet res? nihil int̄ētamus aduersariis, quod nō ipsi sibi cōsciscūt, ac re ipsa p̄fēst. Negent esse quod appellaimus si possunt, purgent scelerā: sunt leges sacrosanctae, sunt cōnonēs Ecclesiastici toto orbe recepti, nec recēs introduc̄ti, verū à maioribus nostris ante annos plus mille, tantum nō adorati, sunt iudicia & tribunalia quibus causa discerni & iudicari queat: Ad hēc fistamur, figamus vtrīq; pedes. Qui nocentes, quiq; innocentēs, non nos, aut aduersarij cōstituamus, sed iudicent legēs.

Obsecro te candide Lector, vt boni consulas quod p̄ter mores & mansuetudinem nostram, amarulētior fui, seueriusque nērias, quas poteram contemnere, sum insectatus. Enim uero semel erat cōminationibus occurrendum: maledicentias, petulantias, & id genus calumnias semel refellendas exitimaui. Nō vtique quod magnificiā, si maledicus me vocet maledicūm, petulans petulātem, conuictus conuictiosum: Stultum etiam (si liber) & insanum vocet, sicut iudicij scriptorem Philippus quasi bene saginatū monachum taxat. Scio maledicta nō esse regerenda, scio quod scriptum est: Si patrem familias vocauerūt Beelzebub, quanto magis vos domesticos eius? Et rursum, Beati estis cum maledixerint yobis homines, & persecuti fuerint, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me, &c. Verū culpam agnoscere non poteram, aut concedere aduersariis, quod causam suam iniquā voluerūt hac in re facere cause nostræ parem. Et cum sint ipsi maledici, nos quoque eodem r̄icio notare, ac criminā, quibus à plantis ad verticē v̄sq; inuoluti sunt, trāferre & in catholicos.

Matth. 5.

Videntur mihi homines isti, similes latronibus pacatam aliquam ciuitatem p̄dationis causa inuadētibus, qui (vbi ciues pro sui defensione ad arma concurrerint) culpent non se, sed ciues, querantur sibi vim inferri, cum potius inferant: ciues esse pacis impatientes, cūm ipsi inferant bellum: ciues offendere, cūm ipsi infilant, pacatoisque perturbent & inuadant: ciues quārere spolia, cūm ipsi p̄datum venerint: Cum ciues ad arma necessitas, hostes libido impulerit & rapacitās. Non aliter profecto genus istud scriptorum facit, lēdunt, & selēdi sine causa queruntur: inuadunt, maledicunt, conuiantur, criminantur, atque

B iii vbi

IUDICAT VNIVER. ET CLERI COLON.
vbi repelluntur, queruntur se peti, se inuadi: quum nos ad
veritatis & Ecclesie defensionem necessitas, illos ad oppo-
gnationem sola extimulauerit libido. Sed de hoc satis.

Iam quod vocant librum insulsum, ferimus, nec pro-
pterea eis irascimur: probe enim sciebamus, vetusta, fana,
vera, & catholica, palato eorum non admodum arris-
tibus grata & amica est vanitas, nouitas, libido. Sed ne-
institutum nostrum est eis vel mulcere aures, vel palato eo-
rum seruire.

Quod autem scurrilem, & obscenum vocant, vellem de-
signassent loca: cum non nisi grauissime de rebus magnis
voluerimus censere. Sed prudenter Philippus, Contume-
liosas, inquit, appellations & Plautina verba additis, qua
non recitabo: legantur haec delitiae in libris vestris. Philip-
pus non vult prodere locum, tanta est hominis verecun-
dia. Pulchrum est artificium istud: non prodit enim, quia
pudet, imo quia non reperiet usquam. Si quidem nos ne-
que Plautini aliquid, neque comicum, neque tragicum neq;
rhetoricum affectauimus, sed tradendae veritati, qua fucis &
arte nihil opus habet quam simplicissime dedimus operam.

Multa in praefationibus eorum, ut quod tam magnifice
prædicant & iactant puritatē doctrinæ suorū, quid spe-
uerint, quid quæsierint, quid præclare egerint, aliaque tam
vana, & à veritate remota quam non bene veterē Ecclesia
prodigiosis caluniis traducunt. Itē quod Philippus capter
benevolentiam Academiæ Coloniensis, cui se fatetur nō
nihil debere: vbi possem ego paricidalem eius ingratitu-
dinē narrare, consulto prætero, quod aut sint parerga, &
nihil ad rem, aut in processu discussionis satis confutabu-
tur cum reliquis calumniis, quibus nos aiunt supprime-
re veram doctrinam, obscurare lucem euangelicā, misce-
re religiones, verā inuocationem obruere. Nō pudet enim
tam impudenter mentiri perfratē frōtis homines. Proinde
de doctrina cum ipsis primum agemus, & quid illi, quid
item nos, doceamus. cū sacris scripturis cōferemus, effice-
mūsque (quantū gratia Dei nos adiuuerit) ut lector Chri-
stianus & candidus clare videre queat ac discernere, ut
nostrum veriora doceant, ut euangelium illustrerent aut
obscurent, aut à vera Dei inuocatione homines abducent.

Judicium